

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

A. Να μεταφράσετε τα παρακάτω χωρία

Tum Scipio, cum se ipsum captum venisse eos existimasset, praesidium domesticorum in tecto conlocavit. Quod ut praedones animadverterunt, abiectis armis ianuae appropinquaverunt et clara voce Scipioni nuntiaverunt (incredibile auditu!) virtutem eius admiratum se venisse. Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt, is fores reserari eosque intromitti iussit.

Cerva alba eximiae pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam dono data erat. Sertorius omnibus persuasit cervam instinctam numine Dianae, conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cervae sese monitum esse praedicabat. Ea cervae quodam die fugit et perisse credita est.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Domesticorum : αιτιατική πληθυντικού

Virtutem : ονομαστική ενικού

Pulchritudinis : κλητική ενικού

Dono : αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

Die : γενική πληθυντικού

β. Να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των επιθέτων και το επίρρημα που προκύπτει: clara, eximiae, utilia, durius.

γ. Στις παρακάτω αντωνυμίες να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται:

ipsum : γενική ενικού στο ίδιο γένος

haec : αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

quodam : αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος

quid : ονομαστική ενικού στο αρσενικό γένος

ea : αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

2.α. rettulerunt: να γράψετε α. τα τρία πρόσωπα ενικού στην οριστική ενεστώτα και στις δυο φωνές, και β. προστακτική ενεστώτα και στις δυο φωνές

β. admiratum: να γραφούν οι τύποι που δανείζεται από την ενεργητική φωνή

γ. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται για τους παρακάτω ρηματικούς τύπους :

captum : β' ενικό υποτακτικής παρατατικού

nuntiaverunt : να γραφούν οι τύποι του γερονδίου

intromitti : απαρέμφατο μέλλοντα

data erat : να γραφεί το γερονδιακό

persuasit : γ' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου

factu : β' ενικό προστακτικής ενεστώτα

conloqui : μετοχή ενεστώτα

fugit : β' ενικό οριστικής ενεστώτα στη μέση φωνή

3. α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις : eos, clara, auditu, pulchritudinis, dono.

β. perisse : να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση στο απαρέμφατο και να δηλωθεί το υποκείμενο του.

γ. cum se ipsum captum existimasset : να αναγνωρίσετε πλήρως την παραπάνω πρόταση (είδος, εξάρτηση, χρόνος και έγκλιση εκφοράς)

δ. abiectis armis : να αναλυθεί η μετοχή σε πρόταση με cum + υποτακτική και με postquam + οριστική.

4. α. admiratum virtutem eius : να δηλωθεί ο προσδιορισμός του σκοπού με τελική πρόταση και με causa + γενική γερονδίου

β. si quid durius ei videbatur : να αναγνωριστεί ο υποθετικός λόγος και να μετατραπεί στο γ' είδος, σε δυνατή ή πιθανή υπόθεση

γ. Ο πλάγιος λόγος να γίνει ευθύς στα παρακάτω παραδείγματα :

- ..(ea cerva)perisse credita est
- ..docere quae utilia factu essent

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Τότε ο Σκιπίωνας, επειδή νόμιζε πως ήρθαν για να συλλάβουν αυτόν τον ίδιο, εγκατέστησε στο σπίτι του φρουρά από δούλους. Όταν το παρατήρησαν αυτό οι ληστές, αφού άφησαν κάτω τα όπλα τους, πλησίασαν την πόρτα και με δυνατή φωνή ανήγγειλαν στον Σκιπίωνα να το ακούσει και να μην το πιστεύεις!-πως είχαν έλθει για να θανατώσουν

την ανδρεία του. Όταν οι δούλοι μετέφεραν αυτά τα λόγια στον Σκιπίωνα, αυτός διέταξε να ανοίξουν οι πόρτες και να τους βάλουν μέσα.

Ένα άσπρο ελάφι εξαιρετικής ομορφιάς είχε δοθεί ως δώρο στο Σερτώριο από κάποιο Λουζιτανό. Ο Σερτώριος τους έπεισε όλους πως το ελάφι κατευθυνόμενο από τη βούληση της Άρτεμης, μιλούσε μαζί του και του υποδείκνυε τι ήταν χρήσιμο να κάνει. Αν κάτι, το οποίο έπρεπε να δοθεί ως διαταγή στους στρατιώτες, του φαινόταν κάπως σκληρότερο, διακήρυσσε πως τον είχε συμβουλευσει το ελάφι. Το ελάφι αυτό κάποια μέρα έφυγε και όλοι πίστεψαν ότι είχε πεθάνει.

B.1.α.domesticos, virtus, pulchritudo, donis, dierum.

β.clara – clariore - clarissima/clare – clarius - clarissime
eximiae - magis eximiae - maxime eximiae/ eximie - magis eximie-
maxime eximie
utilia-utiliora-utilissima / utiliter-utilius-utilissime
durum – durius - durissimum/ dure και duriter - durius -durissime

γ. ipsius, hoc, quosdam, quis , eae

2.α.refero,refers,refert/referor,referris,refertur.

β.refer,referte/referre,referimini

β.μετοχή ενεστώτα=admirans-ns-ns(ntis)
μετοχή μέλλοντα=admiraturus-a-um
απαρέμφατο μέλλοντα=admiraturum-am-um esse /admiraturos-as-a esse
υποτακτική μέλλοντα=admiraturus-a-um sim, sis, sit, admiraturi-ae-a
simus , sitis , sint
γερούνδιο=admirandi, -ndo, -ndum, -ndo
σουπίνο=admiratum, admiratu

γ. caperes
nuntiandi, -ndo, -ndum, -ndo
intromissum iri
dandus-a-um
persuaserint
fac
conloquens-ns-ns
fugeris

3. α. eos=υποκείμενο στο ειδικό απαρέμφατο venisse (ετεροπροσωπία)

clara=επιθετικός προσδιορισμός στο voce

auditu=αφαιρετική σουπίνου της αναφοράς στο incredibile

pulchritudinis=γενική της ιδιότητας στο cerva
dono= δοτική κατηγορηματική του σκοπού στο data erat

β. Ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο ρήμα *credita est*, υποκείμενο του είναι το *cerva-ταυτοπροσωπία*(άρση του λατινισμού).

γ. Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *cum* και εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί εκφράζει αιτιολογία που είναι αποτέλεσμα εσωτερικής -λογικής διεργασίας. Ειδικότερα με χρόνο υπερσυντέλικο (*existimasset*) γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*conlocavit*) και εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν. Συντακτικά λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο *conlocavit*.

δ. *cum praedones abiecissent arma*
postquam praedones abiecerunt/abiecerant arma

4 α. Τελική πρόταση= *Ut virtutem eius admirarentur*
Εμπρόθετο γερούνδιο=*virtutem eius admirandi causa* =
Virtutis eius admirandae causa (υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη).

β. Δευτερεύουσα υποθετική πρόταση.
Υπόθεση=σι+οριστική παρατατικού (*videbatur*)
Απόδοση=οριστική παρατατικού(*praedicabat*):
1^ο είδος, ανοιχτή υπόθεση στο παρελθόν.
Μετατροπή:
Si videatur - praedicet(3^ο είδος)

γ. *Ea cerva periit*
Quae utilia factu sunt?

Επιμέλεια θεμάτων : Ζαβιδάκη Αγάπη